792(05)
თ-34

ფასი 10 მანეთი

№ 1

გაუმარჯოს თავისუფალ ხელოვნებას თავისუფალ საქართველოში!

გაუმარჯოს საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას!

„თეატრი და ცხოვრება“

წლიურად 100 მან., ნახევარი წლით 60 მან. თითო ნომერი — 10 მან. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრის ქუჩა № 20 ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ; ფოსტით: თბილისი, რედაქცია „თეატრი და ცხოვრება“ იოსებ იმედაშვილს. ტელეფონი № 4—73.

დაარსების წელიწადი მეათე, გამოცემის მერვე

სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და საზოგადოებრივ შინაარსის ყოველკვირეული ჟურნალი.

დაარსდა 1910 წ. ხუთშაბათი, იანვრის 1 გამოცემა 1920 წ.

მ. საფ.-აბაშიძისა

ვასო აბაშიძე

ეფ. მესხი

ან. თ.-წერეთლისა

„ჯეჯილი“-ს რედაქ. გამომც. „ჯეჯილის“ არსებობის 30 წ. შესრულების გამო.

დ. კლდიაშვილი

მწერალი, — მისი იუბილეს გამო, რომელიც ამ მოკლე ხანში გაიმართება თბილისში.

კარლო ჩხეიძე

დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარე

ნოე ჟორდანია

მთავრობის თავმჯდომარე ერის ბელადი

გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს!

(სურათი გადაღებულია ბახმაროზე)

მიიღება ხელის მოწერა 1920 წ.

დ. არსდა 1910 წ.

„თეატრი და ცხოვრება“-ზე

დ. არსდა 1910 წ.

დაარსების წელი X გამოცემის VIII

სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და საზოგადოებრივ შინაარსის უპარტიო, ყოველკვირეული სურათებიანი ჟურნალი წლიურად 100 მ., ნახევარი წლით 60 მ, თითო № 7 მან. ხელის მოწერა მიიღება თბილისში რედაქციაში ბაზრის ქ. № 20, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ ძველ მეწიგნეების რიგზე, ფოსტით, თბილისი, რედ. „თეატრი და ცხოვრება იოსებ იმედაშვილს

ათი წლის თავი

(ახალი ხანა)

იანვრის 2 ათი წლიწადი სრულდება, რაც ჟურნ. „თეატრი და ცხოვრება“-მ პირველად იხილა ჩვენის სამშობლოს ჯანყ-ბურუსით მოცული ცა.

ეს იყო ნიკოლოზის მეფობის შავ-ბნელ ხანაში, 1910 წ., მაშინ, როცა ყოველი ცხოველი აზრი, ჭეშმარიტი სიტყვა, საქვეყნო საქმე ძველის წესწყობილების ჟანდარმებისგან სასტიკად იდევნებოდა...

და მაშინ ვერც ჩვენ ავცდით ძველი წესწყობილების სუსხს...

მიუხედავად ყოველგვარი შევიწროვებისა, ერთხელვე არჩეულ გეზისთვის ჟურნალს არ გადუხვევია.

ეს გეზი იყო სამშობლოს ხელოვნების-თეატრი, მუსიკის, მხატვრობის, მწერლობის და საზოგადოებრივ ცხოვრების სხვა და სხვა მხარეთა აღორძინება წინსვლის ხელის შეწყობა!

და ჟურნალი ელირსა თავის უგულითადეს ნატვრა—რწმენის განხორციელებას: სამშობლოს განთავისუფლებასა და ამ თავისუფალ სამშობლოში ხელოვნების თავისეუფალ აღორძინებას!

ამის ცხადი მაჩვენებელია სამსახიობო და საოპერო სტუდიის დაარსება, ქართველი ოპერის გამოცისკროვნება, მშობლიურ მხატვრობის გამოცოცხლება, ქართველ ხალხის ეროვნულ გათვითცნობიერების ნიადაგზე შედგომა და მშობელი ქვეყნის მართვა-გამგეობის სადავის ხელში აღება...

ამ გვარად, ძველ-შავბნელ ხანაში დაბადებული ჟურნალი „თეატრი და ცხოვრება“ დღეს ახალ ხანაში გაათკეცებულის ძალღონით იწყებს გამოსვლას ჩვეულებრივ ყოველკვირეულად.

წინად ჟურნალი მუდამ მკითხველთა, ხელის მომწერთა ზნეობრივი ნივთიერი დახმარებით გამოდიოდა. ამ ათის წლის თავზედაც ჟურნალის რედაქცია დარწმუნებულია, მკითხველი არ მოგვაკლებს თავის ჩვეულებრივ დახმარებას!

დადგა ხანა, როცა თითოეული ქართველი, თითოეული გულწრფელი რესპუბლიკელი, მთელის თავისის ძალღონით უნდა ემსახუროს ჩვენის ერის სულიერ-ნივთიერ აღორძინებას!

ხელოვანი, ხელოსანი, მეცნიერი, ყოველი დარგის მუშა, მოხელე, გვარდიელი თუ ჯარისკაცი, პოლიტიკური თუ კოოპერატიული მოღვაწე ვაჭარ-მრეწველი თუ მეურნე, ერთს მიზანს უნდა ემსახურებოდეს—ჩვენი თავისუფალი სამშობლოს ამაღლება-გაძლიერებას.

ხოლო ჩვენი სამშობლო საკუთარ ჭერ-ქვეშ მაშინ იშვებს, როცა სულიერად ამაღლდება.

ეს-კი ხელოვნებას შეუძლიან.

ამიტომ საქართველოს ყველა დარგის ხელოვანთ მოუწოდებთ, ხელოვნების დროშა კიდევ უფრო მაღლა ასწიონ!

განსაკუთრებით თეატრის, მუსიკისა და მხატვრობის ქურუმთა და ჭეშმარიტ მოყვარულთ ელის მოციქულებად ჩვენი ქვეყანა!..

ჩვენი ჟურნალი მათი ერთგული თანამშრომელია!

ძვირფასო, მუდამ უანგარო მკითხველო, ჟურნალი „თეატრი და ცხოვრება“ გილოცავთ არა მხოლოდ ახალ წელს, არამედ ახალ ხანასაც!

დაე, ამ ახალ ხანას განემტკიცებინოს ჩვენის სამშობლო საქართველოს მთლიანობა, დამოუკიდებლობა და კეთილდღეობა!

იოსებ იმედაშვილი

ქართველი მსახიობის დღე

ქართველ მსახიობთა პირველმა თაობამ მშობლიური სცენა ზეალმტაცი ფრენით გამოაქროლა, მეორე თაობა—მოათრევდა, ხოლო მესამე—იმდენად უნდილი გამოდგა, რომ ვერც კი მისთრევს...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიუხედავად ამისა, ქართველი მსახიობი მაინცა სცოცხლობს და მისი ხატება ქართველთა მახსოვრობაში მუდამ შარავანდედით იქნება მოსილი.

ქართველმა მსახიობმა დადებულათ შეასრულა თავისი მოქალაქეობრივი—მოვალეობა სამშობლოს წინაშე.

თუ ვისმეს შეუძლიან სთქვას—ახალ საქართველოს აღორძინებას საძირკველი ჩავუყარეო, მათზე არა ნაკლებ შეუძლიან ამითი თავი მოიწონოს ქართველმა მსახიობმა

ქართველმა მსახიობმა ჯოჯოხეთურ პირობებში მშრომელ ერს მიუძღვნა მთელი თავისი არსება—სული და გული.

იგი იყო არა მხოლოდ სამშობლო ხელოვნების ქურუმი, არამედ—ერის მოქალაქე წინამძღოლი ჟამსა საზოგადოებრივ სიყრუვისა, სიბრმავისა და გულ-ციობისა!..

მან ახალგაზრდა საქართველოს შექმნაში მთელი თვისი არსება შეიტანა, ხოლო ახალგაზდა განახლებულმა საქართველომ იგი ჯერ კიდევ ღირსეულად ვერ დააფასა.

ამისი ღირსი კია და არც დასაყოვნებელია!

მაგრამ ჩვენი მსახიობი მარტო სხვისი დახმარების იმედით არ უნდა სუნთქავდეს.

მისი მოვალეობაა პირვანდელის გატაცებით მოეკიდოს საქმეს, მთელი საქართველო ხელოვნების ტაძრებით დაქსელოს, სრულიად საქართველოს სცენის მოღვაწეთა მოქმედება გააერთიანოს, თვისი **მეობა** გამოაფთლადოს და ხელოვნების უმწიკვლო განცდამდე ამაღლდეს რათა მისი ტაძარიც განსპეტაკდეს და მეტი პატივი დაედოს...

დღემდე თუ უმეტესად მოქალაქე-ტრიბუნი იყო, ამიერიდან მხოლოდ ხელოვანი—ტრიბუნი უნდა შეიქმნეს...

და ქართველ მსახიობის დღის დაწესება ამის ხელის შემწყობი უნდა იყოს.

ქართველ მსახიობთა დღის დღესასწაულის დაწესება იანვრის 2 სასიხარულო მოვლენაა... ამ დღეს აიხადა ქართული თეატრის ფარდა და, დაე, ამავე დღეს დაიწყოს ქართველი მსახიობის გადახალისებაც!..

ეს დღე უნდა იზეიმოს მთელმა ქართველმა ერმაც...

და ვისაც რით შეუძლიან თვისი წვლილი გაიღოს მსახიობთა დღის მოზეიმეთა ფრთის შესასხმელად!..

გაუმარჯოს მსახიობთა დღეს!.. გაუმარჯოს მშობლიურ ხელოვნების ქურუმთ! გაუმარჯოს ქართველ მსახიობთ!..

იოსებ არიმათიელი

ჩნდებიან პა[illegible] და ზოგი მათგანი იზრდება, ზვიადდე[illegible] ების უძირო, ღრმა სივ[illegible]ცეში...

ჯერ შანშიაშვილის დარბაისელი ლანდი გაიელვებს... იზრდება...

ჩაიკლის გრიშაშვილის ცქრიალა მუზა...—თითქმის ველის მამაკაცურ ლ[illegible]ნიერებას,—უკანასკნელის—ქალურებრივი სინაზე თ[illegible]ნ მისდევდეს საპაემანოდ...

არ შორდებიან...

ჩნდება აბაშელის განმარტოებული ლანდი და ოცნე[illegible] ბურანში ელის... ელის მზეებს...თითქმის პირველს ის—ერთად მავალთ—მზის კანდელით მიაცილებდეს.

ენთება...

ჩაიკლის მზე... და ღამის უგზოობაში „ტანზე ნაბად " მარტო ვით სული... გამოჩნდება გვიანი

ლბ. 4/; 645.

აკაკის ხსოვნას

(პატარა მოგონება)

ოთხმოციანი წლების პი[illegible] ის სათავად-აზნაურო ბანკის ერთი დირექ[illegible] ადგილი განთავისუფლდა. მთელმა თავად-აზნაურთა კრებულმა დაადგინა ამ ადგილზე მოეპატიჟნათ აკაკი, რათა უზრუნველეყოთ [illegible]ისი მატერიალური მდგომარეობა. აკაკი იმ დრო[illegible] კრების დარბაზში ჯერ არ მობრძანებულიყო. აირჩიეს საჩქაროდ დელეგატები და მიიპატიჟეს იგი საკრებულოში. ჩვეულებრივის სიდინჯით შემობრძანდა აკაკი საკრებულოში თუ არა, შეიქმნა ტაშის ცემა და ვაშას ძახილი. იგი მიიპატიჟეს სცენაზე, სადაც პირისპირ იდგა საზოგადოების წინაშე და, ფერმკრთალი, უცქეროდა ოვ[illegible] გავიდა სცენაზე კრების თავმჯდომარე[illegible]. საზოგადოება დაწყნარდა. თავმჯდომარე მიუბრუნდა დიდებულ მგოსანს და მოახსენა კრების დადგენილება. აკაკიმ ჩვეულებრივის ღიმილით მიმართა საზოგადოებას და თვისის მოქარგულის საუცხოვო ენით მადლობა შესწირა პატივისცემისათვის. რა საკვირველია, იმ სიტყვის აღდგენა აღემატება ჩემს ძალ-ღონეს, მხოლოდ შინაარსი მისი კი მკაფიოდ ჩაიბეჭდა ჩემს მაშინდელს ყმაწვილურს მახსოვნობაში.

— როგორცა სჩანს, თქვენ, ბატონებო, დიდად აფასებთ ჩემს სამწერლო მოღვაწეობასო, - უბრძანა მან კრებულს, და ამის საბუთს მაძლევს დღევანდელი თქვენი პატივისცემა და დადგენილება. და სწორედ ეს გარემოება არ მაძლევს ნებას ვიკისრო ის მოვალეობა, რომელსაც ასეთის ჩემდამი გულმტკივნეულობით მე მთავაზობთო. მე ვშიშობ,—გან[illegible]ო მგოსანმა,—რომ იქაც, ჩემს ალაგზედაც, და[illegible]რ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დაარსდა 1910 წ.

„თეატრი და [illegible]

[illegible]წევთ [illegible]ოფ

დაარსების წ[illegible]

სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხ[illegible] კვირეული სურათებიანი ჟურნალი წლიურად [illegible] მოწერა მიიღება თბილისში რედაქციაში ბაზ[illegible] გნეების რიგზე, ფოსტით, თბილისა[illegible]

ათი წლის თავი

(ახალი ხანა)

[illegible] იგი ელექტრონის ჭაღებით იყო გაკაშკაშებული. ღრმად ჩაფიქრებული ახალგაზრდა პროფესორი გონივრული გამომეტყველებით და რაღაც ახალი აზრებით თვალებ-გაბრწყინებული მისჩერებოდა ერთ წერტილს. თეთრი ხალათი ლამაზად უხდებოდა მის გარეგნობას.

თანაშემწენი გარინდებულნი მისჩერებოდენ.

ცოტა ხანი კიდევ და პროფესორმა თავი მაღლა ასწია და წარმოსთქვა: მაშ ასე, გადაწყდა, ექსპერიმენტი უნდა დავიწყოთ; შემოიყვანეთ!

ამ სიტყვებმა ყველა ადგილიდან დაძრა, წუთი და განათებულ დარბაზში წარმტაცი სილამაზის ქალი წარმოსდგა.

თმის კულულები გიშრის მზგავსად უბრწყინავდა, თვალები ელექტრონის ციალს ეცილებოდენ, ტანი —ლერწამს ედარებოდა.

პროფესორი გაიტაცა მისმა სილამაზემ. მოეწონა საგანი ცდისა, და იმ წუთს შეიყვარა იგი.

— ოჰ, შემოქმედო! იქნებ აღსრულდეს და ეს იყოს ის მთლიანობა, რომელსაც იდეალად მოელის ჩემი სული.

ეს აზრი ყველას გაუზიარა. დაიჯერეს, რადგანაც სიტყვის გამოთქმაში ისმოდა კარნახი ურყევი რწმენისა.

მოემზადე, ასულო, უნდა დავიწყოთ!

ქალის სხეული ნაზად გარდაეფინა თეთრ სარეცელზე. ყველა საქმეს შეუდგა.

ქალი შედევრი გამოდგა მეცნიერული ანალიზისთვის.

ბ

გათავდა ცდა. ყველა ი[illegible]ს.

ქალი უძრავა[illegible] ძევს [illegible]ზე.

პროფესორი ღრმა ფიქ[illegible]ში, ყველა მას მისჩერებია.

— გაიტანეთ ლეში.

— არა, ბ-ნო პროფესორო, ის ლეში არ არის სუნთქავს.

— მისი სუნთქვა გულს არ ამოძრავებს. მის არსებაში მოქცეული ღვთიური ცეცხლი პატარა სახმილი არის. ის აქ რჩება. და ეს ნაკვთი მიემატება მთლიან შემოქმედების სალაროს.

პროფესორი გონივრული ნებისყოფა, იყო. გრძნობიარობამ მას მხოლოდ ერთი წვეთი ცრემლი მოსტაცა, რომელიც ქალის ლამაზ მკერდს მხურვალედ დაეცა. და ამ წვეთის კვალი ქალის ცხოვრებაში მოგონების წაუშლელ სიმბოლოდ აღიბეჭდა.

გ

გავიდა დრო. ქალი იგი ისევ ცოცხლობს ავტომატიურად. ზოგჯერ იცინის, ცელქობს. მაგრამ დგება წუთი, როცა დახედავს თავის გულზე აღბეჭდილ ცრემლის ნიშანს, მწარედ აქვითინდება და იტყვის:

— რათ არ ვეღირსე, რომ ახალგაზრდა პროფესორი ჩემით სავსებით ატირებულიყო.

და ამ დროს მეორე გრძნობის კარნახით სარკის წინ რითმიულად აამუსიკებს სხეულის ყოველ ნაკვთს.

ხან კვნესოდა იგი, ხან კისკისებდა!..

დ

გავიდა მრავალი წელი. თეთრი თმით შეივერცხლა პროფესორის თავი. დაუძლურდა... დაავადმყოფდა...

ერთხელ ზის იგი თავის სიყრმის ლაბორატორიაში, და მშვიდი სახით ელოდება ახალგაზრდა ექიმის საბოლოო დიაგნოზს. ექიმმა გაათავა გაშინჯვა და მიმართა პროფესორს.

— მე მგონია... მალე მოკვდებით!..

— მართალია... გამოიცან... უკანასკნელ წუთებში ვარ...

— მომიტევეთ... მაგრამ... თითქოს ასე მგონია, გრძნობა და გონება....

— არა მაქვს!.. მართალია, ჩემი გრძნობა იმ ცრემლებმა ამოაშრეს, რომლებიც ყველა ცდის საგანს წვეთებად ეპკურებოდა, გონება-კი ცდის შედეგში გადვიტანე. აბა, შეხედე... თაროებზე.

ექიმმა გაიხედა, დაინახა მრავალი წარმტაცი სახე შემოქმედებისა. აღტაცებით დაუწყო შინჯვა... ალმაცრენით შემოსილმა გასწია პროფესორისკენ, რომ ის ღვთიური ამბორით დაეტკბო, მაგრამ... იგი საუკუნო ძილს მისცემოდა.

— განიცადა, შექმნა და ამოიწურა!

წარმოსთქვა ექიმმა ნელი ხმით და მის ირგვლივ უძრავ საგნებს, მაგრამ რაღაც საიდუმლოებით მეტყველთ, მოწიწებით თავი მოუხარა!..

ქ. გერგესელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მგოსანი ქალი ბაბილინა
მწერლობს 1908 წლიდან.

უხილავი ზარები.

უხილავი ზარები დაგლოვილი ქნარებით,
განწირულის ქანებით დარეკავენ ღამეში.
ჰანაშვიდი მწარეა. სატიდავი ქარია.
მოკვდა ლურჯი არია სილამაზის დამლევში.

ფიქრიანი რვალია. ცახცახობენ ძალიან.
გოლგოთაზე ავლიან მეოცნებე ქალები.
სწნავენ ეკლის გვირგვინებს: ბედისწერა იგრგვინებს.
უაზლდი გაგვიღიმებს სალომეას თვალებით.

უცნაური ხატება: დედოფალი დამდება,
და ვარდების ანთებას შეჰხვდებიან წერილით.
ამ მწუხარე რეკვაზე და დამეულ ცეკვაში,
როგორც ტბასთან თეთრ ქვაზე, გაისმება ტირილი.

ტროფობის სურნელ ლიმონებს შავი გედი იმონებს.
ვიღაც ჩუმად იგონებს მივიწყებულ სახეებს.
ლამაზ ქალთა სერია ისმის ყრუ მისტერიად.
უცხო ჩხვლეტით მღერიან. ზარი წითლად ახველებს.

უხილავი ზარები დაგლოვილი ქნარებით,
განწირულის ქანებით დარეკავენ ღამეში.
ჰანაშვიდი მწარეა. სატიდავი ქარია.
მოკვდა ლურჯი არია სილამაზის დამლევში...

გ. ბრონშტეინ

სალიტერატურო სილუეტები

(ქართული პოეზიის ფერები)

ვაჟა-ფშაველას უკანასკნელმა ამოთქმამ, მისი შაირის მისი „მჭვარტლიანი ჩონგურის“ უკანასკნელმა ამოკვნესამ, — დაამთავრა საქართველოს ბუმბერაზ მწერალთა პე[რ]რიოდი.

გადის ხანი—და შემოქმედების სადოლო მოედანი თითქმის ცარიელდება...

ჩნდებიან პა[...] [...]ბი და ზოგი მათგანი იზრდება, ზვიადდებ[...] [...]ების უძირო, ღრმა სივრცეში...

ჯერ შანშიაშვილის დარბაისელი ლანდი გაიელვებს.. იზრდება...

ჩაივლის გრიშაშვილის ცქრიალა მუზა...—თითქმის პირველის მამაკაცურ [...]ნიერებას,—უკანასკნელის—ქალწულებრივი სინაზე თ[...]ნ მისდევდეს საპაემანოდ...

არ შორდებიან...

ჩნდება აბაშელის განმარტოებული ლანდი და ოცნების ბურანში ელის... ელის მზეებს...თითქმის პირველს ორს—ერთად მავალთ—მზის კანდელით მიაცილებდეს.

ენთება...

ჩაივლის მზე... და ღამის უგზოობაში „ტანზე ნაბად შემოხვეული“, მარტო [...]ვით სული... გამოჩნდება გვიანი მგზავრი გ. ტაბიძე...

მიდის...

სადღაც...რაღაც ლანდმა გაიელვა...დაღლილი, მოწყვეტილი... მისუსტებულის ხმით მისტირის...

ბარათაშვილის ფრთა მალ მერანს დაედევნება დაგვიანებული მჭედლიშვილი.

ირევიან ლანდები... მიჰქრიან სილუეტები...ისმის გაურკვეველი ხმაური.

გამოჩნდება ფაშალიშვილი და ეძებს დაკარგულს გრიშაშვილს.

ალარაფერი მოსჩანს... კრთიან—მხოლოდ უცნობი არეული—ჩვენებანი და ჰფარდებიან...

ევდოშვილის სასაფლაოზე ჩაივლიან—ქუჩიშვილი და რუხაძე...

და ასე მძიმედ...ნელ...ნელ პატარავდება...ვიწროვდება სივრცე...

შუბლშეკრული მაყაშვილი დინჯად ჩაივლის, სიჭაბუკის გრძნობათა მღელვარე მორევში საბანაოდ...

გვიანდება...უცნაურებით ივსება სივრცე... ღრმა და თხელი საბურველი ემოსება...დალონებული ლოდინი ესალბუნება სულს და ნაღველის მღვრიე აუზში ეშლებიან ფიქრები...

გადარეული ხმაური—მტვერი და ყიჟინა, თითქოს შახაბაზის—მოწინვე რაზმები დაბრუნებიან თბილისს... ცარიელს სადღოლოზე ფეთიან ტაიჭით მოჰქრის გონდაკარგული პაოლო იაშვილი,— ხელთ ცისფერი ყანწები უპყრია და მედიდურად აელვებს დამთვრალ თვალებს... ისმის არლანთა ხმაური.. თარები.. ჭიანურები... თან მისდევენ ტ. ტაბიძე და გაფრინდაშვილი—ალთქმის კიდობნით, რომელშიაც მალარმეს და ბოდლერის ლანდებია მომწყვდეული... მათს შემდეგ ორი მხედარი კვლავ გამოჩნდება.. გარკვევით არ სჩანან—...მოდიან... მოდიან დასასრულებლად.. ლანდები... ჩვენებანი...

მიდიან... ჰქრებიან... ჰფარდებიან...

ბევრი მიმავალი მტვერში იმალება... იმსხვრევიან ჩარჩოები.. კრონოსის ლოცვად აწვდილი ხელები დადუმებულნი ეშლებიან.. ლაფიანდებიან სრულებით... იმტვრევიან... იბნევიან...

არავინ არა სჩანს... არა სჩანს... არა სჩანს...

უსულო.. უშინაარსო შაბლონმა უშნოდ გააყვითლა ჩვენი მწერლობის ლამაზი ფერები.

არ შეიძლება უარყოფა იმის, რომ ბევრს მათგანს აქვს ყოველსწამს იმანენტური თვისება ზეკაცად ზრდისა...

ბევრი მათგანი უკვე გაემართა—იმ მაღალ საფეხურზედ, საიდანაც ჩამოსვლა აღარ შეიძლება...

ა ზევით ჩამოთვლილ მწერალთა შორის თითქმის ყველა, რასაკვირველია შედარებით—მაღალ ყურადღების ღირსია.

მათ ერთმანეთს ვერ გაუთანასწორებთ. მაგრამ ვერც დავაშორებთ..

როგორც ჩვენი ქულაჯები და ტანთსაცმაზავი არ გამოადგება, ევროპიულ ქალაქის ქუჩებს, ისე არც,—შანტანების და სხვა ინიტიმურ საკრებულოთა ადამ-დაევას ყაიდის სამოსი, შეეფერება მას.

უკიდურესობისკენ გაემართა—ორივე მხარე. განსაკუთრებით ფუტურისტების გეზი დაშორდა ჩვენს ცხოვრებას.. მართალია მათში ბევრი დადებითი მხარე არის, მაგრამ თავშეუკავებ მერანს—პირ დაღებული კლდენი მიელიან ყოველთვის.. მხედარი ხიფათშია..

სიმბოლიზმს პირველ ყოვლისა ნებიერი სინაზე უნდა რთავდეს და პოეზია საერთოდ ხომ განმწნენდი ცეცხლი უნდა იყოს ამ მხრივ, ყოველგვარ სიბინძურის, უშნოობის და მოუხეშობისაგან..

სამწუხაროდ ჩვენი ფუტურისტებს ეს მხარე დავიწყებული აქვთ, ხოლო მათს უფერულ ლანდებს „კრონოსის სარკესა“ და სხვ. ავტორებს, თავისი უშნო—პროფილები და კუზიანი ზურგები წარმოუდგენიათ სიმბოლიზმად. ეს პოეზია არ არის.

ლექსიის სიახლე მოხდენილია..

— პაოლო იაშვილი გიჟია ლექსში და საკმარისია ოდნავ—დაისოს უკან, რომ ლამაზი შემოქმედი შეიქმნეს... ასევე ითქმის მის ორს ღირსეულს თანამგზავრზე..

მე მეშინიან—თუ ძველს განაგრძობენ,—მათთან ერთად არ მოკვდეს მათი პოეზია და მათი პოეტობაც, მიუხედავად ცეცხლისა და ტემპერამენტისა მუდამ რომ ატარებენ

... მათი ლანდები დარბაისელ სახეებს იღებენ ჩვენს მწერლობაში.. შანშიაშვილს, გრიშაშვილს, აბაშელს, მაყაშვილს და დანარჩენთ შეუძლიანთ დაიხოცნენ და პოეტებად დარჩებიან ყოველთვის..

იქნებ ტაბიძემ სცადოს საშუალო გზაზე დადგომა.. საამისო ფერები დადიან მის ლექსებში... მისი პოეზია ატარებს აუცილებელს თვისების სინაზეს.

აქვე უნდა წამოვიდნენ ფაშალიშვილი და მჭედლიშვილიც.

საზოგადოებას მოსწყურდა ახალი რამ.

მწერლობა ქვევით მიდის..

ხალხს სულიერი საზრდო უნდა მივაწოდოთ, თორემ სინაზეს, სიფაქიზეს, სილამაზეს გადაეჩვევა... მხოლოდ რითმები მუსიკას ვერა ქმნიან..საჭიროა ფერები და მათი სათუთად შეზავება.. საჭიროა ახალი ფერები.. ახალი ყაიდა.

ცარიელდება, იძინებს შემოქმედების სადღეო მოედანი,—საიდ ნაც შოთას, ბარათაშვილის და ვაჟას ბუმბერაზი, ზვიადი, ზეკაცური სახეები ამაყად გამოიყურებიან...

ი. მოსაშვილი

გამარჯვებულნი!..

(რევოლიუციის პირველ დღის სახსოვრად)

ჩვენ ვიყავით ძირს, დედამიწის უძირო ჯურღმულში—სიბნელისა და სიკვდილის სამეფოში... ჩვენ დავეძებდით იქ მზეს, რომელიც დავკარგეთ დაბადების პირველსავე წუთებში. რომ გამთბარიყო მისი ცხოველი სხივებით სიცივისგან დამზრალი ჩვენი სული და ხორცი; დავეძებდით პურს, რომ საზრდო მისცემოდა გასაწყვეტათ დაჭიმულს ჩვენს ძარღვებს, რომ ერთი წვეთი მაინც მიმატებოდა ძვალსა და სისხლს, რათა არ დაგვეკარგოდა ფერი და სახე ადამიანისა, რომელთაც ჩვენ ვენათესავებოდით ცხოვრების ღრმა დასაბამით...

ჩვენ გვწყუროდა სიცოცხლე... სიცოცხლე ადამიანისა, რომელსაც შეუძლია დაინახოს ცის ლაჟვარდი და დედამიწის სიმწვანე, ხარბათ ეზიაროს უბიწო ეთერს და მოკვდეს დამშვიდებული ბუნების ფერადოვანს წიაღში.

ღრმათ გამოკვეთილი კლდის რუხი და ნოტიო კედლები ავიწროვებდა და ყინვასავით აცივებდა ზეგო ჭუჭრუტანებიდან უჩინრათ, თავხედურათ ჩამოპარულს ჰაერს, რომელსაც უდიერათ ხთქავდა გვირაბის გაუმაძღარი და უსახო სიბნელე, ამძიმებდა მას ტყვიასავით, ჟანგივით ზე ეკვროდა ჩვენს ოფლიან სხეულს და სწამლავდა მას, რომ სიცოცხლის გრძელი და სამწუხარო წუთები ადვილ-დასათვალი ყოფილიყო ფრჩხილებ დაცვეთილს ჩვენს თითებზე ..

ჩვენ ვმუშაობდით!.. პიტალო კლდის გაკაჟებულ გულზე მოგლეჯილ ლოდთაგან ვწურავდით რკინასა და ფოლადს, სწრაფათ ამოვისროდით დედამიწის ზედა პირისკენ, რომ სეფუქლათ დასდებოდა ესოდენ სიფრთხილით გასავლელ „ბეწვის ხიდს“, რომელიც გაბმული იყო ჩვენი სიცოცხლის სწრაფსა და შფოთიანს მდინარეზე... ჩვენ ვამზადებდით მოუთმენელის სიჩქარით „ცოცხალ მანქანებს“ დედამიწის და ჰაერის დასაჭრელ-დასასერავათ, რომ ადვილათ მისწვდომოდით საარაკო ცის საიდუმლოებას; ვამზადებდით კერპებს ადამიანთა მისტიურ გონების დასამშვიდებლათ; ჩვენ ვჭედდით ბორკილებს და კარის ურდულებსაც...

ოფლში ნადუღი სისხლით ვაძღობდით ფეხით დანათელ მიწას და ალისფრათ იღებებოდა ქვის ხორკლიანი კედლები. სიკვდილის შავი აჩრდილი უდიერათ ეყუდა ჩვენს თვალწინ და თავხედურათ გამოწვდილ ჩონჩხიან ხელით ითხოვდა სიცოცხლის ბეგარას... ქედ-წახრილი და გულამღვრეული თვალს ვარიდებდით და მონატებ ქვის პაწია კენჭებიდან ვადენდით სიცოცხლის უშრომ წყაროს; წერაქვის და ჩაქუჩის შეუწყვეტელს წკრიალში გვესმოდა შორეული გამოძახილი ამაყათ მომავალ სიცოცხლისა.

... და აღსრულდა!..

დაცარიელდა გვირაბი, გაქრენ სიკვდილის აჩრდილნი და თამამის თვალით ვჭვრეტთ მზისა და მთვარის ნათელ სახეებს...

ჩვენ გავიმარჯვეთ!..

ა. ჭელიძე

მებრძოლი ქალი

ოლა გაბუნია (1885—1919) არეშიძისა

ღვინობისთვის 26 გარდაიცვალა ოლა გაბუნია—არეშიძისა. ოლა ჩვენი წარსულ რევოლიუციის ერთი ენერგიული მუშაკთაგანი იყო. როგორც ქართ. ქალი პირველი მერცხალი იყო რევოლიციონურ გამოსვლებში. მუშაობა დაიწყო 1900 წ. ამ წელს დაარსა ქალაქის ქალთა პროფესიონალურ სასწავლებელში ქალთა წრე, დაიწყო თვითგანვითარება. ამ დღ დან მონაწილეობდა ყველა გამოსვლაში 1903 წ. დემონსტრაციაში პუშკ ნის ბაღთან დაიჭირეს. ყაზახებისაგან გამათრახებულ-გათელილი ჩასვეს ციხეში. პირველად მას გაუღეს მეტეხის ციხის კარი, როგორც ქართველ ქალს. ციხეში რამოდენიმე თვე დაჰყო. ჯალათების ხელში მყოფ ოლას უფრო გაუასკეცდა ენერგია, გაუღრმავდა რევოლიციონური სული და ციხიდან განთავისუფლებისათანვე დაწყებული საქმე უფრო მეტის ხალისით განაგრძო. 1908 წლამდე ერთი დღითაც არ მიუტოვებია საერთო საქმე. 1908 წ. მეშვიდე რაიონის (ვერის) კოლექტივი დაიჭირეს და სხვებთან ერთად ოლაც ჩასვეს ციხეში. სასამართლომ ოთხი წლის კატორგა ორი წლის ციხეში ჯდომით შეუცვალა, მაგრამ ნიკოლოზის ჯალათებმა ეს არ აკმარეს, 1912 წ. მესამედ დააპატიმრეს და შორეულ ციმბირს გადაასახლეს ხუთი წლით. ციმბირიდან დაბრუნდა ნაწვავ—ნაწამები და კვლავ განაგრძო ორგანიზაციული მუშაობა როგორც არალეგალურ, აგრეთვე ლეგალურ-კულტურული. გამოდიოდა სცენებზე, თბილისში და პროვინციაში.

ოლაში ჩვენ დავკარგეთ მტკიცე და შეუპოვარი მუშაკი. ხსოვნა მისი სამარიდისოდ დარჩება ამხანაგთა გულში.

ამხანაგი

მებრძოლ ქალს

წარმოთქმული ოლა გაბუნია—არეშიძის კუბოსთან თავისუფლების მოედანზე დაკრძალვის დღეს

ეხ, მშვიდობით ამხანაგო,
მშრომელ ხალხის მეგობარო,
მენანები, მაგრამ, რა ვქნა,
„დრო დადგა რომ გაგეყარო".
შენ იყავი ქალთა შორის
განთიადის მოციქული,
თანასწორათ გსურდა წინსვლა,
მისთვის სძგერდა შენი გული.
შენ აღმართე შვების დროშა
ნაკურთხ ხელით ნაქსოვარი,
ჭეშმარიტო ბრძოლის შვილო,
შენ შეაღე ციხის კარი.
შენ ჰქელავდი ეკალ-ბარდებს,
გზას უხსნიდი მომავალსა,
ვსთქვი, თუ ბრძოლა შესძლებია
როგორც კაცსა ისე ქალსა.
ვერ შეგაკრთო მტრის სასჯელმა,
ვერც სამშობლოს დაშორებამ,
მტერთან ბრძოლა, მუდმივ შრომა
შეგაყვარა ძმობის მცნებამ...
ამიტომაც დაგფრიალებს
დროშა შენგნით მოქარგული,
ზედ ჰხატია შენი გული...
ვაშა იმათ, ვინც შენს შემდეგს
შენი ნაკლი შეასრულონ,
რაც ვერ შესძლო შენმა ღონემ,
დაე, იმათ დაასრულონ...

გ. შინატეხელი.

მხატვარი ვლ. გუდიაშვილი
რომელიც მთავრობის ხარჯით საფრანგეთს გაიგზავნა უმაღლესი სამხატვრო ცოდნის შესაძენად.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ციმბირში და შორეულ აღმოსავლეთში მცხოვრებ ქართველთა წარმომადგენლების პირველი კონფერენცია (1—16 აპრილს 1919 წ. ქ ხარბინში)

სხედან: ვ. ფანიევი, პ. თევზაძე, დ. ტუსკია მდივანი ი. კალანდია (მდივანი) ი. ხაინდრავა თავმჯდომ. ამხ. კ. გაბუნია (თავმჯდომარე) დ. როსტომაშვილი (თავჯდომარის ამხ.), გ. მგალობლიშვილი ნ. ჩუბინაშვილი—მაისურაძისა, კ. ჟორჟიკია: სდგანან პირ. რიგში: ვ. გოცირიძე, დ. ღლონტი, ა. ლომიძე, ი. ძნელაძე, ლ. ნაცვალოვი, თ. თვალიშვილისა, მ. თოხაძე, ნ. სულხანიშვილი, გ. ფიცხელაშვილი, დ. დუმბაძისა, ქ. დათიკაშვილისა, ს. ჯორძაძე, სდგანან მეორე რიგში: [illegible] აბუშერიძე, ნ. ბაშიძე, გ. ორჯონიკიძე, ი. ღლონტი, გ. მაისურაძე, რ. ერისთავი, [illegible] წვალი.

ახალი წელი ფერებში

ახალი წელი გათენდება წითელ ღიმილით...
გამოგვიქროლებს თეთრი თოვლ-რაში,
მშიერთ სამყარო დაუხვდება შავი კივილით
ცხრაას ცხრამეტი—მკრთალი მირაჟით...

მსოქანთ დარბაზი იკაშკაშებს ნაირ ფერებით...
სატრფოს ლოყებზე სუსხი იმეფებს,
გაცივებულნი კვლავ ერთმანეთს მივეფერებით...
ახალს ვამყარებ მე ჩემს იმედებს!!!

შალვა მეფანდური.

ახალი წელი

განახლებული ეტლით, განახლებულ მხარეშა,
მოქრის ახალი წელი და მის არე-მარეში,
სურს აფრქვიოს სხივები, შოგვცეს ნუგეშის ხელი
დაგვავიწყოს წარსული, ყოფნა სიმწუხარეში
რომ მით მარად უკვდავ ჰყოს თვისი ხსოვნა სახელი.

მოდი, მოდი მოფრინდი ძვირო ახალო წელო!
შემოგვაცალე ბინდი, მტრის თვალების დამწველო,
სიცოცხლე ანატარე ამაღლდი და განდიდდი,
რომ მარად გიგონებდეს სამშობლო საქართველო..
ჩვენ სალხენად იმედო, მოდი და მოციმციმდი.
მიესალმე საზღვარზე დარაჯად მდგარ შვილებსა,
ამცნე სამშობლოს ბედი მისთვის გამოწრთვნილებს,
მიულოცე ახარე უთხარ რაც გაქვს სათქმელი
ნუ დასტოვებ ლეგიონს შენგან განაწბილებსა
ჩემგანაც უძღვენ სალამი გრძნობით განუსაზღვრელი.

დარია ახვლედიანისა

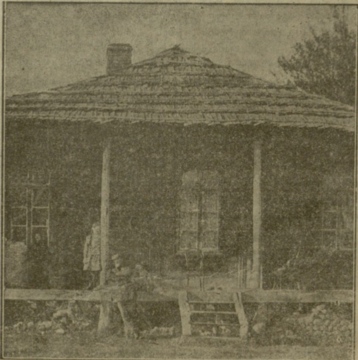

ნოე ჟორდანიას სახლი ქ. ლანჩხუთში რომელშიაც დაიდაიბადა და აღიზარდა. დაბლიდან ბოძზე მიყრდნობილია ნოე, მხართან უზის შვილი ანდრეიკა ბოძთან ასული მოშორებით — ძიძა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოლივერ უორდროპის სტუმრობა

სოფ. საგურამოში ილია ჭავჭავაძესთან

——

(მოგონება დეკ. გ. ასათიანისა).

ილია სტუმრებით ს. საგურამოში კაკლის ხის ქვეშ სადილდ შუაში ალექსანდრე მღვდელმთავარი, 1 ილია ჭავჭავაძე, 2 ილიას მეუღლე ოლღა, 3 ოლივერ უორდროპი, 4 მარჯორი უორდროპი, 5 მარჯორი და ოლივერუორდროპთა მამა, კუთხეში სდგას ამ წერილის დამწერი დეკ. გ. ასათიანი და სხ.

უწინდელ წლიწადს, ილიაობას (20 მკათათვეს) ილია გრიგორის ძის ჭავჭავაძის სახელწოდების გამო, ნამდვილი ქართული დღესასწაული იმართებოდა ილიას სახლში. მთელი საგურამოს ველის გლეხ-კაცობა იყრიდა თავს, ილიას მისალოცად. აქვე იყვნენ საქართველოს დაბა-ქალა: ქებიდან მრავალი ილიაპატივისმცემელნი და თბილისიდანაც ეშურებოდნენ მოსვლას და დღესასწაულის მილოცვას. წინამძღვრიანთ კარის მოწაფეებიც თავის მასწავლებლებით, წიწვის და პარაკლისის გადახდის შემდეგ, ეკლესიიდან გაემგზავრებოდნენ ხოლმე ილიას სახლისაკენ თავიანთ მხცოვან საყვარელ ილია წინამძღვრისშვილის წინამძღოლობით. მიახლოვდებოდნენ თუ არა სახლს, ყმაწვილების ყიჟინა და სიმღერა მოსულ სტუმრებს გააგებინებდა, რომ მოსალოცად მოდიოდნენ ნორჩი ერმანი. ამ სიმღერის ხმაზედ მოსული სტუმარნი წამოდგებოდნენ ფეხზედ და მიეგებებოდნენ ახალ-გაზრდობას. თითონ მასპინძელი ილია და მისი მეუღლე დაუხვდიდნენ ყმაწვილებს და ტკბილი ალერსით მიიწვევდნენ სუფრაზე და ტკბილეულობით გაუმასპინძლდებოდნენ. ამის შემდეგ იწყებოდა ყმაწვილების სიმღერა და თამაში, რითიც დიდათ ნასიამოვნები რჩებოდნენ როგორც სტუმარნი, აგრეთვე ადგილობრივი გლეხ-კაცობაც, რომლის შვილებიც ერივნენ ამ მოწაფეებში. ამასობაში მოახლოვდება სადილის დროც. პირველად გლეხ-კაცებს გაუშლიდნენ დურჯ სუფრას, რომელსაც ასობით შემოუმწკრივდებოდნენ. ზედამდგომნი უზიდავდნენ აუარებელ სასმელ ხაჭმელს. თვითონ გულუხვი მასპინძელი ილია თეთრ ტანისამოსში გამოწყობილი თავ-შიშველა დასტრიალებდა ძვირფას სტუმრებს და აქეზებდა მერიქიფეებს: „აბა ბიჭო! ჯამი გაუვსეთ, ღვინო არ მოაწყურთო“. როდესაც გლეხ-კაცობა იქ წითელი ღვინით ყელს ისველებდა, მაშინ დაბა-ქალაქებიდან მოსული უცხო სტუმარნი დიდი კაკლის ქვეშ შემოუსხდებოდნენ გაშლილ მაგიდას. ილია როცა შეატყობდა გლეხ კაცობის შეზარხოშებას და მხიარულ მთვრალ ლაპარაკს, მიატოვებდა მათ და გადმოდიოდა ინტელიგენტ სტუმრებთან. აქაც ფეხზე დგომით დასტრიალებდა სტუმრებს, ხან ერთთან მივიდოდა სასაუბროდ, ხან მეორესთან. მუსაიფის დროს ნაკვესი ნაკვესს მოსდევდა. მეტადრე ამ სანაკვესოდ ილიას გამოაწვევდა ანდრო დუმბაძე.

შიგა და შიგ მოისმოდა მშვენიერი კაფიო კითხვა ილიას ნაწერებიდან. შესანიშნავ ადგილებს კითხულობდა კოლა ერისთავი, კითხვის დროს ილია კი ფეხზედ დადიოდა და იღიმებოდა.

ილიაობა სოფ. საგურამოში ილიას სახლის კიბეზე 1 ილია ჭავჭავაძე 2 ოლივერ უორდროპა და 4 მამა მისი (დაბლა, შუაში), 3 მარჯორი უერდროპი და სხ.

გლეხ-კაცობა როცა კარგად შეზარხოშდებოდა, წამოიშლებოდა სუფრიდან და გაიმართებოდა ჭიდაობა. რა წამს

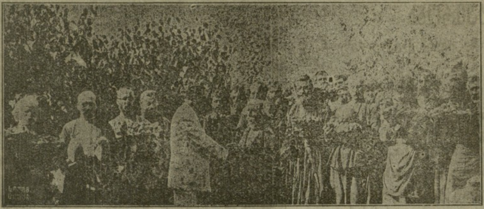

გლეხობა ილია ჭავჭავაძეს დღეობას ულოცავს.

გლეხკაცობა როცა კარგათ შეზარხოშდებოდა, წამოიშლებოდა სუფრიდან და გაიმართებოდა ჭიდაობა. რა წამს კიჟინის ხმა გაისმოდა, ილია მაშინვე იმათკენ გაეშურებოდა, ჩადგებოდა წრეში და იწვევდა სხვა და სხვა სოფლიდან მოსულ მოჭიდავეთ. მთელი ინტელიგენციაც აიშლებოდა სუფრიდან და შეერეოდა გლეხ-კაცობაში. ჭიდაობას მოჰყვებოდა „ცანგალა და გოგონა".

როცა ეს ლხინი დასრულდებოდა, ნასიამოვნები სტუმრები დაიშლებოდნენ და თავიანთ სოფლებისაკენ გასწევდნენ და მწყობრი სიმღერით დაეშვებოდნენ თავ-დაღმართზე. ქალაქებიდან მოსულნი ეტლებით გაემგზავრებოდნენ: ზოგი მცხეთისაკენ. ბევრიც იმ ღამეს ისევ ილიასთან დარჩებოდნენ.

ერთ ამ გვარ დღესასწაულზე ამ 25 წლის წინად დაესწრო ოლივერ უორდროპი მთელი ოჯახობით. მისმა მობრძანებამ ერთი-ორად გაათკეცა დღესასწაული და სიხარული... წინა დღესვე მოგვივიდა ამბავი შკოლაში ილიასთან მოდიან ინგლისიდან სტუმრებიო. ის შესანიშნავი და-ძმა, რომელთაც ქართული ენა ისე შეისწავლეს, რომ ძვირფასი და „ხელი ხელ საგოგმანები" ვეფხის ტყაოსანი გადათარგმნეს ქართულიდან ინგლისურად. ამით ინგლისის ერს გააცნეს ჩვენი წარსული გონებრივი სიმაღლე და ძლიერება. ამ ამბავმა ისეთი გავლენა იქონია წინამძღვრიანთ კარის შკოლაში მოზარდ თაობაზე, რომ უმაწვილებს მთელი ღამე არა სძინებიათ; მოუთმენლად ელოდენ გათენებულიყო ენახათ თავიანთი თვალით ეს უცხო, მაგრამ მოკეთეზედ ძვირფასი სტუმარნი. მივედით თუ არა ილიას სახლში, უმაწვილები გვთხოვდნენ გვეჩვენებინა მათთვის ეს ჩვენი მოკეთე და და ძმაი.

ამ დღესასწაულზე თბილისიდან, სხვათა შორის, მობრძანდა მხცოვანი მღვდელ მთავარი ეპისკოპოსი **ალექსანდრე** ილიას დღესასწაულის მოსალოცად და ძვირფასი სტუმრების სანახავად. ჩვეულებისამებრ დაიწყო დღესასწაული. დიდი კაკლის ქვეშ სუფრის თავში მიიწვიეს ეპ. ალექსანდრე. ეპისკოპოსის მარჯვნივ დაბრძანდა ილიას მეუღლე, მარცხნივ დამსვეს მე. უცხო სტუმართ არა ინებეს საპატიო ალაგის დაკავება. ისინი, როგორც შემვენის თავისუფალ ევროპის ხალხს, სხვა სტუმრებთან ერთად, საცა მოხვდათ იქ დაბძანდნენ. სადილის დროს ალ. როინაშვილმა მოინდომა სურათის გადაღება (სხვა დროს თავისს კაცებს ჰგზავნიდა სურათის გადასაღებად, ამ წელკი თითონ მოვიდა საგანგებოდ ძვირფასი სტუმრების გადასაღებად. როინაშვილმა მთხოვა როგორმე მომეყვანა და სუფრასთან დამესვა ეპისკოპოსთან ილია, რომელიც ფეხზედ დასტრიალებდა სტუმრებს. მივედი და ეპისკოპოსის მაგივრად ვთხოვე მობრძანებულიყო ცოტა ხნით. როცა მობრძანდა ჩემ ალაგას ვთხოვეთ დაბრძანება. ილია დაჯდა. როინაშვილმა უეცრად გადაიღო სურათი— სურათის გადაღების შემდეგ ილია წამოდგა და თავისებურად დასტრიალებდა სტუმრებს. სადილის, ჭიდაობისა და თამაშლხინის შემდეგ გაისმა ხმა: სურათს იღებენ, სურათს იღებენო. ამ ხმაზედ დიდი და პატარა იქით გაემართა. დარბაზიდან გამოვიდნენ და კიბის თავზედ დადგნენ ილია და მარჯორი უორდროპი. მამა და შვილი უორდროპები კი ქვეით კიბეზედ დაბრძანდნენ. ასე გათავდა ეს დიდებული დღესასწაული. მაშინ დიდი და პატარა შევნატროდით ამ უცხო ქვეყნიდან მოსულ სტუმრებს. მაშინ რას მოვიფიქრებდით, რომ მომავალ თავისუფალ საქართველოში ეს ჩვენი ძვირფასი სტუმარი ერთხელ კიდევ მოგვევლინებოდა არა როგორც სტუმარი, არამედ როგორც დიდი ბრიტანეთის წარმომადგენელი...ვაშა ჩვენს სტუმარს—წარმომადგენელს—და დღეგრძელობა!..

გ. ასათიანი.

მ ა რ ც ვ ლ ე ბ ი

უზენაესი ჯილდო— სიყვარულია, უმდაბლესი—სიძულვილი.

—·—

ახალის აშენების საფუძველი ძველის დანგრევაა.

—·—

ვინც ყოველ საქმეს თავის დროზე არ აკეთებს—ის მუდამ ჩამორჩენილია.

იოსებ არიმათიელი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ახალ წელს

შენ მოხვედი! ჩვენ კი სტუმარს შეგეგებეთ წრფელის გულით
ნორჩსა ყრმასა გზას გიქარგავთ ვარდ-ყვავილის თაიგულით:
ძველი წელი გულ-ნატკენი ძველ რვეულში ჩაეწერა:
რადგან მარად ასე არის ჟამთა სრბოლის ბედისწერა!
ის წავიდა მის მემკვიდრეს შენ გებარვის ყველაფერი!
წითელ დროშის სიდიადე და მამაცი ჩემი ერი;
ვინც უმწიკვლო სიყვარულით ძმობის დროშა შეიყვარა!
ვინც თავისა დასაცავად ქედი არვის მოუხარა!
გეაჯები, კაცთა შორის, მოსპე, მოსპე, შური მტრობა!
და მის ნაცვლად დაამკვიდრე ყველა ერში მკვიდრი ძმობა!
მრავალ ჭირის გადახდილი შეიყვარე ჩემი ერი,
რომ ხალხთ შორის მოილხენდეს ნებიერი ბედნიერი!

დ. ჭანჭათელი.

მშობელ ქალაქში

(განცდა ბათომში)

ძღვნად ლენას და ლეოს

რა კარგი იყო მაშინ ჩემი მშობელი ქალაქი! რამდენი სილამაზე, რამდენი ტკბილ-მწარე განცდა.. ღმერთო, აქ გავიზარდე, აქ მოვმწიფდი პოლიტიკურად. დღეს ეს ქალაქი ტყვეთა ქმნილა და მეც საპყრობილედ გადამქცევია. რათა, რისთვის?

ეს ფარჩა-დიბაში გამოწყობილი ჩარჩები სულის ჯალათად მევლინებიან. რა საზიზღრობაა ეხლა... მაშინ-კი რა კარგი იყო. მაშინ ჭაბუკმა გულმა ჯერ არ იცოდა სატრფო ნაღველის ცბიერება, გაუტანლობა... იგი ერთს ეკუთვნოდა. ეს იყო მისი ქვეყნის მომავლისთვის თავის დადება. ხალხიც სხვა იყო მაშინ. ეხლა კი რა ვქნა? ჩემი სულის ზრახვანი ვერვისთვის მიმინდვია! არა და რა საშინელებაა მარტოობა. გაგაგიჟებს სულის ობლობა.

ვის მივენდო, ვის გაუზიარო ჩემი სულის ტკივილები?—ამ ბრბოს ხომ არა, რომელიც ასე სარკასტიულად დაჰხითხითებს. თუ ამ კიპარისის ლამაზ ხეებს?—ვერც ერთი მათგანი ვერ განმიცდიან...

მაშ რა ვქნა, ღმერთო, სადღაა ხსნა? რა სასოწარკვეთილებაა!.. ნუ თუ არსიდან არის გამოძახილი?!

ამ დროს წყვდიადი ნათდება და ნელ-ნელა დგება ერთი-ერთმანეთზე მიყრდნობილი ნაცნობი სახენი და თვისკენ მეძახიან:

—ჩვენ აქა ვართ, ჩვენ შეგიშრობთ თვალზედ ცრემლებს, მოდი ჩვენთან, ჩვენ ხომ მთლიანი სამება ვართ.“

ბრბო კი არ მიშვებს, მე ვხელდები, მე მინდა ავვარდე ანარიის მთის მწვერვალზე, საცა ჩვენი ქვეყნის წმინდა მსხვერპლნი განისვენებენ და გადმოვძახო...მე მყავს მეგობრები, რომელნიც სულით ჩემთან არიან, ჩემს სატრფოს დღეს ბელზებელი სპიქნის, მაგრამ ჩვენ მთლიანი სამება დავანგრევთ ყველაფერს და მას კი გავანთავისუფლებთ...

რა კარგია ოცნება!... ნესტანი კი—კვლავ ქაჯეთის ციხეშია.

გ. ა—ბელი

შერიგებაზე

საქო და სარქისა

სარქ. საქო, საქო! საქმეს რომ მორჩე გარედ გამოიხედე.

საქო. (დუქნიდამ) ჰა რა ამბავია!?

სარქ. ცხელი კაზეთია, ცხელი!

საქო. კაცო, კიდევ ემე ფინთი რამ არ მახარო. ჯერ გუშინდელიც ვერ მომინელებია!

სარქ. არა მეთქი! ნუ ხარ აჯამი! გეებნები კარგი ამბავია! და მერე როგორი, რომ იცოდე?

საქო. (გამოდის) ჰა, გამარჯობა! აბა ერთი დაფქვი რა ამბავია?!

სარქ. რაღა რა ამბავია! აი წაიკითხე (აძლევს გაზეთს „აშხატავორს“).

საქო. (სინჯავს) „აშხატავორია?“ ხათა ეს არის, რომ სომხური გაზეთიდან კარგათ ვერა ვგებულობ.

სარქ. შე ოხერო, მაშ რის დაშნაკი ხარ, თუ სომხურ გაზეთს ვერ წაიკითხავ.

საქო. ე, ერთი ხელი აიღე შენცა და! წინათ სად იყო ეს კაზეთები? სულ ქართული იყო. ერთი მითხარ, თელავში რომელი დაშნაკის გაზეთები იყო! სომხური ლაპარაკიც ძლივს ვისწავლე, არამც თუ წავიკითხო! წაიკითხე ნუღარ მაწვალებ რა სწერია. (აძლევს).

სარქ. ისა სწერია, რომ ჩვენი დაშნაკები და ქართველების სოციალისტები შერიგებულან.

საქო. (გაკვირვებით) როგორ თუ შერიგებულან? დავა არ, ექნებათ? მაშ ეს ბორჩალო, ახალციხე, ჯავახეთი?!

სარქ. საქმეც ეგ არის, რომ სადავო აღარა გვაქვსრა. ეხლა სულ ჩვენია: ბორჩალო და სხვებიც. უფრო მეტიც.

საქო. როგორ თუ მეტიც! ეს ქალაქიც.

სარქ. შენ ცოტა მოიცა, ეგებ ეგრეც იყვეს. ამ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დღეებში ჩვენებსა და ამათ აქ სამი დღე დიდი შერიგების სოვეტი ჰქონიათ. ბოლოს ...ზურში სასწორი ჩვენსკენ გადმოწეულა.

საქო. შენ პირს შაქარი სარქისჯან!

სარქ. ეს ბორჩალო ხომ ჩვენია და ჩვენი. ახარ რაც ჩვენ სომხეთს რამე დასჭირდება, საქართველოს რკინის გზით უნდა გადაიზიდოს.

საქო. მართლა, კაცო?

სარქ. მართლა მაშ! თუმცა ისიც სწერია, რომ სომხეთის გზითაც უნდა საქონელი თავისუფლათ შემოვიდესო, მაგრამ ეს ისე თვალების ასახვევათ რაღა! თორემ ერთი ეს მითხარი, იქიდან რა უნდა შემოზიდონ!—ჩვენი ბეჟენცები? იმდონი ზიდონ სანამ მოეწყინებათ. ჩვენ კი ყველაფერს შევზიდავთ.

საქო. ვა... ვა... რა კარგათ მოუხერხებიათ და! აი ეხლაკი მართლაც და კარგი ამბავი მითხარი. ეხლავ ხაშზე გავგზავნი ბიჭს და დაგპატიჟებ, (უძახის ბიჭს) წადი ბიჭო! სოლუასთან ჩაირბინე, ორი პორცია რიგიანი ხაში გამოგზავნეთქო. მოიცა. უთხარი კახური არაყიც გამომიგზავნე ორი სტაქანითქო. აბა მალე!

სარქ. ფილოსოფოსი ხარ საქოჯან, ფილოსოფოსი. აზირ შენც რა კარგი რამ მოიგონე და! ხაში ნივრით! იფ... იფ!..

საქო. მაშ რა გეგონა? შემო დუქანში (შედიან).

ალ. ბაქრაძე.

1919 წლის სახელოვნო ქრონიკა.

წარსულ წელს ჩვენმა ხელოვნებამ წინ წაიწია.

განსაკუთრებით სამუსიკო სფეროში.

მაგ. სახელმწიფო თეატრის სცენაზე დაიდგა სამი ორიგინალური ოპერა: არაყიშვილის „თქმულება შოთა რუსთველზე“, ზ. ფალიაშვილის „აბესალომ და ეთერი“ და ვიქ. დოლიძის „ქეთო და კოტე“, აგრეთვე თარგმნილი ოპერა რუბინშტეინისა „დემონი“.

დადგმა და აღსრულება დამაკმაყოფილებელი იყო.

კოოპერატივთა კავშირის დახმარებით ქართულმა სამუსიკო საზოგადოებამ დაარსა კაპელა არაყიშვილის და დანოვსკის ხელმძღვანელობით. კაპელამ იმოგზაურა დასავლეთ საქართველოში, სადაც თითქმის ყველა კუთხეში გამართა ეროვნული კონცერტი. ეხლა საქართველოს შეუძლიან იამაყოს, რომ ჰყავს ევროპიულ გემოზე შემდგარი გუნდი.

საუბედუროდ შემადგენლობა კაპელისა, გარდა ვაჟების, თითქმის არა ეროვნულია, მაგრამ იმედია დაბოლოს მიიღებს ეროვნულ სახეს ქართველ მომღერალთა მიღებით, რომელთა რიცხვი არც ისე მცირეა.

იმავე კავშირის ხარჯით შესდგა ქართული საოპერო სტუდია სტოლერმანის ხელმძღვანელობით.

სახელმწიფო თეატრში უკვე დასდგა: „თქმულება შოთა რუსთველზე“. ამზადებს ფალიაშვილის, გოგნიაშვილის და სხ. ოპერებს.

დრამის დარგში ძალიან ცოტა გაკეთდა. სეზონი 1919 წ. დასაწყისს მიმდინარეობდა სახელმწიფო თეატრში, მაგრამ ადმინისტრაციასთან კონფლიქტის გამო დასი ქუჩაში დარჩა. დასდგა მ...ლოდ რამოდენიმე ორიგინალური პიესა: შიუკაშვილის „მთის ზღაპარი“, ლ. ქიაჩელის „ტარიელ გოლუა“, გედევანიშვილის „სინათლე“ 1 და 2 ნაწ.

უ თეატროდ დარჩენილი მსახიობნი თამაშობდენ ქართულ კლუბში. ახალ პიესებში აღსანიშნავია ტრ. რამიშვილისა „სტუმარ-მასპინძლობა“.

ქუთაისში დრამის საქმე უფრო უკეთეს პირობებში იმყოფება.

ეს მეორე წელია, რაც აქ მოღვაწეობს დასი ა. იმედაშვილის მეთაურობით.

აღსანიშნავია დრამატიული სტუდია, რომელიც არსებობს კოოპერატივთა კავშირის ხარჯითვე. მან დასდგა: „თეთრი ვახშამი“, „ჰანელე“, „სარწმუნოება“, „ვითა ფოთლები“...

სახალხო სახლის სცენაზე ინტერნაციონალი მეფობს. ორიგინალური პიესები ნაკლებად სჩანს, ძალა კი შესწევთ.

სახალხო აუდიტორიები ფართოდ მუშაობენ.

გასულ წელს დაარსდა რამდენიმე თეატრი და სცენის მოყვარეთა წრე: საქართვ. რკ. გზის კვანძის, საგანგებო ბათალიონის და სხ.

განაახლეს მუშაობა ახალციხის, ბათუმის და სხვ. დრ. წრეებმა.

მხატვრობის დარგში – პროგრესია.

ორმა გამოფენამ გვაჩვენა, რომ საქართველოს შეუძლიან იამაყოს იმისთანა მხატვრებით, როგორიც არიან: ფიროსმანიშვილი, გაბაშვილი, მრევლიშვილი, ერისთავი, მამა-შვილი თოიძეები, გუდიაშვილი, შევარდნაძე, ქიქოძე და სხვ.

მოქანდაკეობა მძიმედ მიდის. აქამდე მნიშვნელობის ცენტრი ნიკოლაძესა და ჭიაურელზეა.

მეტი არ იქნება ვთქვათ, რომ საჭიროა მხატვარ-მოქანდაკეობის სასწავლებლის დაარსება.

ლიტერატურა?—აი აქ რეგრესია.

ფუტურისტები მუშაობენ, მაგრამ უშედეგოდ. რეალისტებს თითქოს საფანელი შემოაკლდათ. საჭიროა ახალი მიმართულება, საზოგადოებას სწყურია ეს, თუმცა სტილი და ფორმა მომენტის შესაფერია.

სამგლოვიარო ქრონიკაში აღსანიშნავია გარდაცვალება: ნინო ორბელიანისა, ცახელის, ლალიონის, სულხანაშვილის, კ. ლოლაშვილის, ვ. საათაშვილს და სხ.

საზეიმო ქრონიკაში—იუბილე არაგვისპირელის, ბარნოვის, ნინო ჩხეიძის...

ქართლ – იმერელი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ცხრა ძმა

1905 წ. მიწურულს, როცა რეაქცია იმარჯვებდა, ჩვენში მუშებმა გადასწყვიტეს იარაღით წინააღმდეგობა გაეწიათ. შესდგა წითელი რაზმი, რომლის წარმომადგენელათ ითვლებოდა სანდრო მაისურაძე. თავ-დაცვა დაიწყო ნაძალადევიდან. წითელი რაზმის შტაბის განკარგულებით სადარაჯოთ ქრისტეშობ. 17 გაიგზავნა ვასო წყ. სუხიშვილი 15 კაცით აღმოსავლეთ ნაძალადევის დასაცავად. დილის 4 საათზე 18 დეკემბერს შემოვიდა ნაძალადევში ერთი ბათალიონი ჯარის კაცი ორი ზარბაზანით და ტყვიის მფრქვეველებით; მასთანავე რამდენიმე ასეული ყაზახდრაგუნი გარს შემოერტყა გენ. გრიაზნოვის ხელმძღვანელობით. ვ. სუხიშვილმა იმ წამსვე აცნობა სანდრო მაისურაძეს და თავისი რაზმით სამხრეთისკენ დაიწია შუაგულ საქალაქო (ხუდადთოვის სახელობის) ბაღში სტრადეგიული მოსაზრებით. ამით ჩავარდა ჯარის შუაგულ რკალში. საქმის ასე დატრიალების გამო რაზმის უფროსმა გადასწყვიტა ცოცხლები არ დანებებოდენ მტერს, ყველამ ფიცი დასდო არ ეღალატნათ. ამის შემდეგ გაარღვიეს რკალი და გარედ გა-

მოვიდნენ. ამ ბრძოლაში მოჰკლეს 9 ამხანაგი: 1) ვასო თვარაძე, 2) გიორგი ელიავა, 3) მინა კალაძე. 4) ჯაში, 5) ტუხა ლაზარიშვილი (მუხრანელი), 6) დვალი, 7) ილიკო ჭელიძე, 8) პეტრე ცინცაძე და 9) ვანო ხუცირაული. ესენი დაასაფლავეს ძმათა სასაფლაოზე ნაძალადევში. ცოცხლები გადარჩნენ

1) რაზმის უფროსი ვასო წყალ. სუხიშვილი, 2) გალ. ძაგნიძე, მისი თანაშემწე, რომელიცმძიმეთ დაიჭრა ორ ალაგას, 3) მ. ტიტვინიძე 4) ელ. გაგნიძე, 5) ლუკა ელბაქიძე, 6) მარცვალოვი და 7) ვ. კაპანაძე. მხოლოდ სერგო მარცვალოვი დაიჭირეს ერთი თვის შემდეგ და მოსთხოვეს, გაეცა საიდუმლოება, მაგრამ მან არავინ გასცა, თუმცა ცხელი რკინებით აწამეს და ამ წამებაში მოკვდა. ვასო კაპანაძე გარდაიცვალა 1919 წ. ავადმყოფობით დასაფლავებულია გვარდიელების ძმათა სასაფლაოზე ნაძალადევში, დანარჩენები დღესაც ცოცხლები არიან და ემსახურებიან რესპუბლიკის განმტკიცებას და გამაგრებას.

აქვე მოვიხსენიებთ, რომ რაზმის უფროსი ვასო წყ. სუხიშვილი, სახალხო მატარებლის ორთქლმავლის მემანქანე, არც შემდეგ ჩამოშორებია რევოლიუციის საქმეს: მონაწილეობდა არსენალის აღების დროს, გორში, ცხინვალში... ვ. ჯუღელის მიერ დანიშნული შარშან ქუთაისში და თელავში ხელმძღვანელობდა ტყვიის მფრქვეველთა რაზმს. მამაცობისთვის დაჯილდოვებულია...

ძველი ამხანაგი

თეატრი—მუსიკა—მხატვრობა

(მესხეთის დედა) ქალაქ ახალციხეში ნოემბრის 11 ადგილობრივ სცენის მოყვარეთა წრემ დადგა ა. ცაგარელის „ხანუმა“ ახალციხის სასწავლებლების ღარიბ მოწაფეთა სასარგებლოთ.

დიდი ხანია ახალციხის ქართველ საზოგადოებას არ უნახავს, არ მოუსმენია მშობლიურ ენაზე წარმოდგენა, არ დამტკბარა სულიერ-ზნეობრივი საზრდოთი და, აი, 11-ს ნოემბ. ა წ. კვლავ ინეტარა.

აღსანიშნავია სცენის მოყვარეთა დ უღალავი და ენერგიული შრომა.

ქალ. ერემაშვილი სამ უნაკლოდ შეასრულა ხანუმას როლი, იგი თურმე დიდი ხანია ეწევა მსახიობას მძიმე უღელს და ცნობილი ყოფილა დაბა სურამში —(სურამელი სომეხია, მამით იოანესიანი).

საუცხოვოთ იყო აკოფას როლში არ. ჯინჭველაძე, რომელმაც დამსწრე საზოგადოება ბევრი აცინა. მისი დიქცია, მიმიკა დახელოვნებულ მსახიობს მოგაგონებდათ. ჯინჭველაძე პირველად გამოდის სცენაზე მას სასცენო ნიჭი აქვს და იმედია დიდ სახელს მოიხვეჭს, თუ ერთგულად მოჰკიდებს ხელს ამ საქმეს.

ლამაზად დაგვისურათა ტიმოთეს როლი დუტა ხუციშვილმა.

დ ნ[illegible]ჩენებიც: შ. ბაიბურთელისა, ხუციშვილის, ბეინაცკისა. გ. ჯინჭველაძე, ბერძენი და დ. ფ[illegible]ვა. ხელს უწყობდნენ საერთო ანსამბლს.

საერთოდ წარმოდგენამ საუცხოვოდ ჩაიარა, მიუხედავათ წვიმიანი ღამის, სიბნელისა და ჯოჯოხეთური ტალახისა, ხალხი მაინც დიდძალი დაესწრო, ბილეთები სულ გაიყიდა და დიდი თანხა დარჩა.

წარმოდგენის შემდეგ გაიმართა ცეკვა, იყო სხვა და სხვა გასართობებიც და მუსიკა.

ზემო აღნიშნულ სცენის მოყვარეების გარდა დიდ მადლობის ღირსნი არიან სონა დიდიმამიშვილისა და წარმოდგენის გამგე არტემ ქერამაშვილი, რომელთაც დიდი შრომა მიუძღვით.

სასიხარულოდ წარმოდგენას დიდი ძალი ქართველი საზოგადოება დაესწრო:, იგი არ შეუშინდა სიცივეს, სიბნელეს და ტალახს, რათა მშობლიურ ხელოვნების ტაძარში სულიერად დამტკბარიყო დღიური ცხოვრებით დატანჯული.

ამ მოვლენას ჩვენმა „პატარა მსახიობებმა“ ანგარიში უნდა გაუწიონ და კვირაში ერთხელ მაინც დადგან წარმოდგენა, მხოლოდ ხელ მისაწდომ ფასებში; მაშინ ეს ჩვენი მხარე, სამშობლო შოთა რუსთაველისა, ეს საქართველოს სიბრძნის აკვანი მესხეთი კვლავ აყვავდება, განახლდება, საერთო დედის საქართველოს ფერხულში ჩაებმება და ისე დროთა ბრუნვის წყალობით ჩამორჩენილი აღარ იქნება საერთო სამშობლო—საქართველოს, როგორც დღესაა...

მე[illegible]ხი პავ[illegible] გურგენ[illegible]

ფოთის დრამატიული წრე მესამე თვე სრულდება, რაც მტკიცე ნიადაგზე მოეწყო. წრემ თბილისიდან მოიწვია რეჟისორად მსახიობი ნიკო გვარაძე.

განახლებულმა და ორგანიზაციულად შეკავშირებულმა წრემ 25 ოქტომბერს დაიწყო სეზონი „მოწაფის ტრაღედიით“. ამ დღიდან წარმოდგენები იმართება ყოველ შაბათობით. ჯერ-ჯერობით დადგმულ იქნა პიესები: „პატარა კახი“, „ქართველი დედა“, „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა“, „დამთხვეული ღენერალი“, „ძმის მკვლელი“, „დაძმა“, „სამშობლო“, „მორევში“, „ქრისტინე“.

ქალაქის გამგეობა წრეს თანაგრძნობით ეპყრობა, სამწუხაროდ ფოთის საზოგადოება კი გულგრილობას იჩენს, წარმოდგენებს არ ესწრება..

ჩვეულებრივ ხალისიანად თამაშობენ დამსახურებული სცენის მოღვაწენი —ქქ ნინა ნორაკიძე და თამარა ჯიჯიეშვილი.

კარგს შთაბეჭდილებას სტოვებს სცენის მოყვარე ბ. კირილე მაჭარაძე. დიდ ყურადღებას იპყრობს ახლად გამოსული თინა ჩარკვიანის ასული. მასში დიდი ტალანტი სჩანს რომელიც ეხლა იწყებს გაფურჩქნას.. და თუ სერიოზულად განაგრძო საქმე, დიდი მომავალი ექნება. ბ ნ ნიკო გვარაძის რეჟისორობის გამოცდილი ხელი ძლიერ დაეტყო ფოთის სცენას.

შ. ჩოჩია.

ბორჯომის მუშათა კავშირის თავმჯდომარის ბასილაშვილის დავალებით ილ. ალ. გოძიაშვილმა ჩარხის წყალზე შეადგინა მუშა მომღერალთა გუნდი 40 კაცით გუნდმა პირველად მიიღო მონაწილეობა ქრისტეშ. 12-ს დრამატიულ საზოგადოების მიერ გამართულ სალამოზე და საზოგადოება აღტაცებაში მოიყვანა. 1). პირველად გუნდმა შესრულა ქართული ჰიმნი, რაიც საზოგადოებამ ფეხზე დგომით მოისმინა და ტაშით დააჯილდოვა მთავრობისად მი მისალმება; 2) ექიმ კანდელაკმა ვრცელი სიტყვით მშვენივრად დაასურათა ჩვენი დღევანდელი მდგომარეობა და გვარდიის მნიშვნელობა; გუნდმა „მარსელიოზა“ უმღერა, რომელიც განმეორებულ იქმნა საზოგადოების თხოვნით; 3). წარმოდგენები რუსული, ქართული, სომხური და ბერძნული. შემდეგ გაიშალა სუფრა მთელ დარბაზში და გვარდიელებს ვახშამი გაუმართეს. მადლობის ღირსნი არიან ბასილაშვილი,გოძიაშვილი და ის პირნი, რომელთაც ეს საღამო მოაწყვეს. ვუსურვებთ წარმატებას.

ხკამი 57

წვრილი ამბები

— **ქართველ მსახიობის დღე** გაიმართება იანვრის 2 მთელ საქართველოში.

— **დ. კლდიაშვილის იუბილეს** მოსაწყობად აირჩა საგანგებო კომისია—ნ. შიუკაშვილი, არ. ახნაზაროვი, გ. დიასამიძე, ლ. მეტრეველი, დ. სულიაშვილი, დ. თურდოსპირელი, ჭუმბურიძე.

— **ქართველ ხელოვანთა საზოგადოება** მოკლე ხანში დიდების ტაძარში გამართავს ისტორიულ პორტრეტების გამოფენას.

— **ივანე როსტომაშვილმა** განათლების სამინისტროს წარუდგინა თავისი დიდი შრომა „პსიხოლოგია და პედაგოგიკა“. მთავრობამ იგი გადასცა განსასინჯად სამისო კომისიის წევრს პროფ. შ. ნუცუბიძეს. რავდენათაც ვიცით, ა[illegible]იდან ეს პირველი შრომაა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— **ქართველ მწერალთ სარდაფი ქიმერიონი** გასულ შაბათს გაიღო. სარდაფი მოხატულია ახალ ყაიდაზე, უცხო იერით, ბრჭყვინავ ფერებით, კედლები დაუხატნია მხატ. სუდეიკინს, ვ. გუდიაშვილს, კაკაბაძეს. ვალი შევსკის. შაბათ ღამეს დამსწრე მწერალთ შემდგენელობას ნადიმი ჰქონდა; მეორე დღეს მოწვეულ იყვნენ უცხოთა წარმომადგელნი და მთავრობის წევრნი. ქიმერიონის მოიჯარადრეა მაჩაბელი.

— **ივ. ელიაშვილის** თხზულება „სამშობლო ბუნების სარკე“, რომლის პირველი გამოცემა სრულიად გაიყიდა, მეორედ იბეჭდება და მოკლე ხანში გასასყიდათ გამოვა. წიგნი მოწონებულია ქ. შ. წ გ. ს. კომისიისგან როგორც სავალდებულო წასაკითხი წიგნი, „დედა ენის“ მეორე ნაწილის შესწავლის შემდეგ.

— **პარიზიდან დაბრუნებულმა** გაბრიელ ქურქჩიშვილმა, რომელიც საზღვარ გ. 1ბ̣ წ. ცხოვრობდა, ქართველ მწერალთ კავშირს შესწირა 25,000 მ.

— **პროფ. შალვა ნუცუბიძე** გამოსაცემად ამზადებს თავის შრომას „ფილოსოფიის შესავალი“. წიგნი 300 გვ ალემატება.

— **ივანე ასკურავამ დასწერა** 4 მოქ. დრამა „შავი არშია“, პროლოგით. პიესა წაიკითხეს თბილისში და ქუთაისში მწერალთ წრეებში, რომელთაც პიესა ძლიერ მოიწონეს. ახალგაზრდა მწერალი სწერს პიესებს „თეთრი ყორანი“-ს და „დილის ლანდები“-ს.

— **მხცოვან მსახიობს** კოტე ყიფიანს მთავრობამ თვიურად 2,000 მან. პენსია დაუნიშნა.

— **ნინო ყიფიანის** ნაწერების გამოცემას ამ მოკლე ხანში შეუდგებიან.

— **თამარ ვახვახიშვილმა** დასწერა „ბაკხის დღესასწაული“ და „სპარსული პონტომიმა“. ავტორით ვახვახიშვილი ევროპ. განათლებითა, სამუსიკო ცოდნა მიიღო ნიკოლაევთან. ეს ნაწერი მოეწონათ, ამ მოკლე ხანში დაიდგმის სახელმწიფო თეატრში.

— **სახელმწიფო უნივერსიტეტში** სულიკო ჩიხლაძის თაოსნობით შესდგა სტუდენტთა დრ. წრე. იქვე შესდგა მომღერალი გუნდი შალვა ბოჭორაშვილის თაოსნობით. სიბრძნის მეტყველების ფაკულტეტთან არსებული სალ.-სამეცნიერო წრე დროგამოშვებით მართავს ლექციებსთვის ნივთიერ საშუალებათა გასაძლიერებად. წრის თავმჯდომარეა ს. აბულაძე, მისი ამხ. ვ. გორგაძე წრეს ხელმძღვანელობს პროფ. აკ. შანიძე.

— **დაარსდა მუსიკალური წრე,** რომლის მიზანია: გავარჯიშება ორკესტრულ და სიმფონიურ ნაწარმოებში ახალგაზრდა მემუსიკეებისა.

— **კ. გერგესელმა დასწერა** ორიგინალური ფსიხოლოგიური დრამა „პირველი გრძნობა“ 3 მოქმედებათ.

— **სვ. წერეთლის პიესები** „მეორედ მისვლა“ და „კომისარიატში“, დაიდგა თბილისის სახალხო აუდიტორიებში.

— **მხატვრები** ლ. გუდიაშვილი და დ. კაკაბაძე მთავრობის ხარჯით საზღვარ გარედ (პარიზს) გაიგზავნენ სამხატვრო უმაღლეს კურსებზე.

— **ჟურ. „თეატრი და ცხოვრება“-ს** ათის წლის შესრულების სახსოვრად გამოვა საგანგებო ნომერი, განსაკუთრებულ კომისიის რედაქციით; აგრეთვე გაიმართება სამხატვრო-სალიტ. საღამო იანვრის შუა რიცხვებში.

— **ეფ. მესხს** შეუსრულდა 35 წ., რაც ქართულ სცენაზე მოღვაწეობს.

— **„ჯეჯილი“-ს არსებობის** ოცდაათის წლის შესრულების სახსოვრად 11 იანვარს გაიმართება დილა.

— **მომავალ ნომრიდან** „თეატრი და ცხოვრება“-ში დაიწყება ბეჭდვა გრ. ყიფშიძის წერილის „ვასილი ბარნოვი“.

— **მსახიობ ეტ ხარაზაშვილის** 35 წ. სცენის მოღვაწეობის იუბილეს ამ მოკლე ხანში გაიმართება ბათომში.

— **დემოკრატიულ კლუბში** დასადგმელად შ. ბერიშვილი ამზადებს კ გერგესელის პიესას „გზა—ჯვარედინზე“ და „ნილაბ ქვეშ“-ს.

— **გოლია** ს. ჯიბლაძის პიესა დაიდგა დ. სუფსას, აცანასა და სხ.

— **ახალი პიესები** დასწერეს: სვ. წერეთელმა „ლაქია და ბატონი“, კომედია 4 მოქ. სომეხ-ქართველთ ურთიერთობიდან; „დამნაშავე სიყვარული“, დრ. 4 მოქ. კახელ თავადიშვილთ ცხოვრებიდან; ტიტიკო მგელაძემ— „მოძღვარი“ (ალ. ყაზბეგის მოთხრობიდან); ლ. ძიძიგურმა—„ნიშნობა“, დრ. 5 მოქ. (გირშბეინისა, თარ. ; იოსებ იმედაშვილმა—„გვარდიელი“, დრ. 2 სურ., აპოთეოზით, გვარდიელთ ცხოვრებიდან; კ. რატიშვილმა—„ოქროს კარიანი“.

— **სახალხო გვარდიის** საარტილერიო ბრიგადის პირველმა სამთო ბატარეამ მოაწყო სამკითხველო ბტარეას დამაარსებლის ვალიკო შარაშიძის სახელობაზე, რომელიც დაიღუპა ბორჩალოში შეტაკების დროს. ბატარეამ გვარდიელს ბესარიონ მუტაშიძეს მიანდო წარმოდგენა გამართოს საბურთალოს მუშათა კლუბში, ხსენებულ სამკითხველო კლუბის სასარგებლოდ.

— **საგანგებო ბათალიონის** და საინჟინერო გუნდის კულტურულ-განმანათლებულ სექციაში ახალი არჩევნები მოხდა. არჩეულია 21 კაცი.

— **მეფუტკრეობა** ბერტრანისა, რომელიც ციხეში სთარგმნა ლ. ცაგარელმა, ცალკე წიგნად იბეჭდება.

— **წერილი რედ. მიმართ:** ბ-ნო რ-ო! ნება მიბოძეთ, თქვენის პატივცემულის ჟურნალის საშუალებით გულითადი მადლობა გამოვუცხადო ექიმს მოსე დავითის-ძე სიმხოვიჩს, რომელმაც სრულიად უფასოდ მიმკურნალა და განმკურნა კიდეც მძიმე ავადმყოფობისაგან (იშიაზისგან).

ძველი სცენის მოყვარე **ლიზა ვაშაკიძე.**

— **მსახიობთა დღის** საჭიროებისთვის სახ. გვ. მთავარმა შტაბმა დაუთმო ერთი ავტომობილი და ოთხი ცხენი, ხოლო ქ. შ. წ. ს—ბამ ასი თუმანი შესწირა.

— **მსახიობთა კავშირის** მიერ პროვინციაში გაიგზავნა მსახ. ვ. ჯაქია დაბა-სოფელში მომუშავე სცენის მოღვაწეთა დასავალიერებლად.

— **ნეკროლოგები** ნ. სულხანიშვილის, კ. ლოდაშვილის და ვ. საათაშვილის შესახებ შემდეგ დაიბეჭდება.

— **რედაქციისგან.** ტეხნიკური მიზეზით ამ ნომერში ვერ მოთავსდა რომანი „განახლებული სიცოცხლე“ (გაგრძელება—უმაღლესი კრების თათბირი), მარიამ წინამძღვრიშვილის მოთხრობა „საახალწლო სურათი“ და სხვ.

— **ქ. მოურავის ბენია ჩხიკვიშვილის სახელობის** მილიციის სამკითხველოს გალებაში ალ თეთრაძე 19 ივნის დაგვეხმარა ნივთიერად და შრომით, ამხ. აპ კახიანმა შემოსწირა 100 მან., ვლ. ყანდარელმა რუს. ქართული წიგნები, კ. გულიაშვილმა—თავისი ნაწარმოები, რისთვისაც მათ მადლობას ვუძღვნით.

სამკითხველოს გამგე **ვ. როინიშვილი.**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

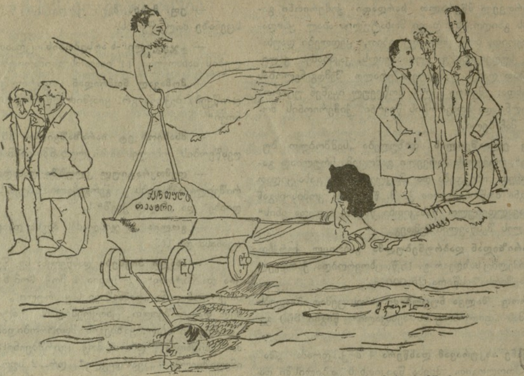

ai, ასე ერთსულოვნად მუშაობენ ჩვენი რეჟისორები სამშობ-
ლო თეატრის საუბ...საუბ...ბედნიეროდ!..

მოწოდება

ჟურნალი „თეატრი და ცხოვრება“ გამოდის მხოლოდ თანამგრძნობელ—მკითხველთა ზნეობრივ და ნივთიერ დახმარებით. ვისაც სურს ჟურ. წესიერად გამოდიოდეს, ნივთიერადაც უნდა დაეხმაროს. ჟურნალის საგამომცემლო ფონდის გასაძლიერებლად შემოწირულება მიიღება რედაქციაში. რედ.

შემოწირულება

„თეატრი და ცხოვრება“-ს ფონდის გასაძლიერებლად მივიღეთ: სოფიო კალანდარაშვილისგან—100 მან., ექ. მოსე ანთ. კალანდარაშვილისგან—100 მ., ოლღა გაბუნიას ხსოვნის აღსანიშნავ დ უცნობისგან—250 მ., გიორგი პეტრეს-ძე გოლაშვილისგან—50 მ., ჯ ვშნიან მატარებელთა რაზმისგან დ. გოგუაძის ხელით—345 მ. 73 კ., (შემომწირველთ სიას შემდეგ ნომერში დავბეჭდავთ). დიმიტრი ხმიადაშვილისგან (მეჯვრისხევიდან)—20 მ., მ. აბრამიშვილის და ვ. წილოსანის თაოსნობით არსენალში გამართულ წარმოდგენიდან—645 მ., მეორე უბნის კომისარის ახვლედიანისაგან (თანახმად კომისიის დადგენილებისა)—370 მ.

შემომწირველთ გულითად მადლობას ვუძღვნით.

რედაქცია.

დაიბეჭდა და იყიდება

მერი

სიტყვები გ. ტაბიძის, მუსიკა მასნესი, სიმღერა ვ. ჯვარიძის, გამოცემა ნ. დეძირბაშევისა.

ფასი 15 მან.

1—1

ქართველ მსახიობთა კავშირის თაოსნობით.

1920 წ. იანვრის 2

საქართველოს ყველა თეატრსა და სცენაზე
გაიმართება

მსახიობის დღე

1—1

პირველხარისხოვანი რესტორანი

შამპანი

ამხ—ბა ძმათა კერესელიძების და ბაქრაძეთა
(რუსთაველის პრ. სახლი გორელაშვილის № 16)
ერთი საუკეთესო რესტორანთაგანი დემოკრატიის სასტუმროდ.

საუზმე და სადილი ქართლური, იმერული, ევროპიული, აზიური მზადდება საუკეთესო მზარეულის თავდგომით, სასმელები ყოველნაირი. რესტორანში უკრავს საგანგებო ორკესტრი.
(წლიური)

განცხადებანი მიიღება ჟურნალში დასაბეჭდ. **ფასი ზომიერია.**

რედაქტორ-გამომცემელი **იოსებ იმედაშვილი.**

სტამბა ქართველთა ბეჭდვითი ამხანაგობის, რუსთაველის პრ., № 26.